

تمام ایده و فکرش، فرهنگ ناب ایران‌زمین و ایرانیان بود. همیشه بر این بود که بتواند مایه‌های ملی و ایرانی را در آثارش به شایسته‌ترین شکل ممکن به پرده سینما ببرد. سطر به سطر فیلم‌نامه‌هایش بوی فرهنگ و تمدن پربار ایرانی را می‌داد. در گریم و طراحی لباس بازیگران تمام آثارش، فرهنگ بی‌بدیل ایرانی چشم‌نوازی می‌کرد. «صحنه‌بندی (میزانسن)» تمام فیلم‌هایش به گونه‌ای بود که تماشاگر در رؤیایی شیرین غوطه‌ور در فرهنگ غنی ایرانی بود.

صحبت از شادروان علی حاتمی (۱۳۷۵-۱۳۲۳) یکی از بزرگ‌ترین و برجسته‌ترین کارگردانان تاریخ سینمای ایران‌زمین است. سخن از کارگردانی است که علاوه بر تمام مهارت‌های فنی و زبده‌گی بی‌نظیرش در سینما، در فیلم‌نامه‌نویسی هم موفق بود. در خط به خط فیلم‌نامه‌هایش، دنیایی از معنی و مفهوم نشئت گرفته از کرامت و ارجمندی ایرانی نهفته است. هنگامی که بازیگران در تمامی شاهکارهایش لب به سخن می‌گشایند، گویا که ادیب و ایران‌دوستی بی‌همتا روی پرده سینما به ایفای نقش می‌پردازد.

علی حاتمی

حاتمی به اندازه‌ای نکته‌سنج و باریک‌بین بود که حتی برای کم‌ترین تک‌گویی‌ها یا گفت‌وگوها در فیلم‌هایش هم، بهینه‌ترین کلمه‌ها و جمله‌ها را به کار می‌برد. اهمیت جایگاه او در فیلم‌نامه‌نویسی با رویکرد ملی و ایرانی، و ارائه شاهکارهای کلامی و محاوره‌اش تا آنجا پیش رفته است که صاحب‌نظران و منتقدان سینما او را با شیخ‌آجل، سعدی شیرازی مقایسه می‌کنند و به وی لقب «سعدی سینمای ایران» داده‌اند.

او در تمام آثارش کوشش فراوان دارد که از فرهنگ، آداب و سنن ایران‌شهر در برابر تهاجم فرهنگی و نوگرایی متضاد با آن دفاع کند. حاتمی حتی در عنوان و نام فیلم‌هایش نیز دغدغه ایران‌زمین و ایرانیان را داشت.

«ستارخان» عنوان یکی از فیلم‌های این کارگردان یگانه است. ستارخان قراچه‌داغی (۱۲۹۳-۱۲۴۵)، مشهور به سردار ملی از نامدارترین چهره‌ها و بزرگ‌ترین فرماندهان جنبش مشروطه و مبارزه با استبداد صغیر محمدعلی شاه قاجار است که حاتمی به خاطر عشق به آب‌وخاکش، داستان آن را روی پرده نقره‌ای برده است.

«مادر» شاهکار جاویدان علی حاتمی است. او در این فیلم جایگاه رفیع و کلیدی مادر را در فرهنگ و خانواده ایرانی به تصویر می‌کشد. با اطمینان می‌توان ادعا کرد که فیلم مادر یکی از برترین فیلم‌های ساخته‌شده درباره مادر و مقام بلند او در تاریخ سینمای ایران و جهان است. حاتمی در فیلم مادر، با بهره‌گیری از بازیگرانی توانا و با اتکا به قدرت بی‌پایان

بازیگری زنده‌یاد رقیه چهره‌آزاد (۱۳۷۳-۱۲۸۶) که توانست برای اجرای

نقش مادر در این فیلم در سن ۸۱ سالگی برنده سیمرغ بلورین

احسان یار محمدی

بهترین بازیگر نقش اول زن از هشتمین جشنواره فیلم فجر شود، اثری فاخر از خود به یادگار نهاد.

اثر ماندگار دیگر حاتمی «کمال‌المک» است که به بخشی از زندگی‌نامه یکی از چیره‌دست‌ترین و معروف‌ترین شخصیت‌های تاریخ هنر ایران زمین، محمد غفاری ملقب به کمال‌المک می‌پردازد. کمال‌المک نقاشی پرآوازه بود که در دوره قاجار و پهلوی اول به خلق آثار ارزنده هنری می‌پرداخت. حاتمی در این فیلم زیرکانه، آنچه را که بر محمد غفاری در دربار شاهان گذشته، با استفاده از ویژگی‌های یگانه فیلم‌نامه‌نویسی‌اش، به قاب تصویر برده است.

فیلم فاخر دیگر او «حاجی واشنگتن» است که به بخشی از شرح حال نخستین فرستاده ایران به ایالات متحده آمریکا در سال ۱۲۶۷، حسین‌قلی‌خان صدرالسلطنه (۱۳۱۶-۱۲۲۷)، مشهور به حاجی واشنگتن می‌پردازد. تک‌گویی زیر که از ماندگارترین آواهای کلامی تمام فیلم‌های علی حاتمی است و بر سنگ مزار وی نیز حک شده است، از زبان استاد بازیگری سینمای ایران، زنده‌یاد عزت‌الله انتظامی (۱۳۹۷-۱۳۰۳) در نقش حاجی واشنگتن خارج می‌شود.

آیین چراغ، خاموشی نیست

حاتمی شاهکار تلویزیونی «هزاردستان» را در مدت هشت سال، بین سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۶ ساخت. این مجموعه به عنوان اثری ماندگار در «روز جهانی میراث دیداری و شنیداری» در «فهرست ملی حافظه جهانی یونسکو» ثبت شد. به این علت که برای ساخت هزاردستان به فضاهای هماهنگ و مرتبط با حال و هوای آن نیاز مبرمی وجود داشت، علی حاتمی دست به ساخت شهرکی مناسب و متناسب با این پروژه زد که نام «شهرک سینمایی غزالی» بر آن نهاده شد و بعداً به «شهرک سینمایی و تلویزیونی ایران» تغییر نام داد.

شادروان رقیه چهره‌آزاد، اکرم محمدی و اکبر عبدی در نمایی از فیلم مادر، محصول سال ۱۳۶۸

زنده‌یاد محمدعلی کشاورز (۱۳۹۹-۱۳۰۹) و اکبر عبدی در نمایی از فیلم مادر، محصول سال ۱۳۶۸

زنده‌یاد جمشید مشایخی (۱۳۹۸-۱۳۱۳) در نمایی از فیلم کمال‌المک، محصول سال ۱۳۶۲

شادروان عزت‌الله انتظامی در فیلم حاجی واشنگتن، محصول سال ۱۳۶۱

علی نصیریان در نمایی از مجموعه هزاردستان